

3.2.2 Realizované formy a vzdělávací metody

Z přímého sledování a hodnocení výuky vyplynulo, že v naprosté většině vyučovacích hodin učitelé dokázali stanovit i splnit vzdělávací cíl, přičemž hodnocení ČŠI se od vlastního hodnocení učitelů příliš nelišilo.

Mezi nejpoužívanější formy výuky ve středních školách patřila, stejně jako v předchozích obdobích, frontální výuka, následovala samostatná práce žáků a skupinová výuka. Nejméně používanými výukovými formami byly kooperativní výuka a individualizovaná výuka. Nejčastější vyučovací metodou zůstávaly vysvětlování, řízený rozhovor se žáky, výklad nebo přednáška a práce s textem, nejméně byla zastoupena metoda projektového vyučování. Míra použitých forem a metod výuky se lišila v gymnaziálním, středním vzděláním ukončeném maturitní a závěrečnou zkouškou a v konzervatořích.

Tabulka 46

Převažující formy výuky – podíl hodin (v %)

Formy výuky	SŠ celkem	G	SOVm	SOVz	Konz.
Frontální výuka	88,1	90,8	88,2	91,7	44,5
Skupinová výuka	15,2	21,0	13,3	10,1	28,6
Kooperativní výuka	7,6	12,2	6,0	4,3	16,0
Samostatná práce žáků	47,4	52,1	48,6	38,2	37,0
Individualizovaná výuka	6,5	4,0	4,9	6,3	57,1

Tabulka 47

Převažující metody výuky – podíl hodin (v %)

Vyučovací metody	SŠ celkem	G	SOVm	SOVz	Konz.
Výklad, přednáška	40,7	37,1	41,0	43,6	50,4
Vyprávění	3,7	5,3	3,4	2,9	1,7
Vysvětlování	55,4	59,3	51,8	59,1	67,2
Řízený rozhovor	48,4	58,7	45,9	43,8	33,6
Diskuse, beseda	10,0	13,1	9,5	6,6	12,6
Problémové učení (řešení problémových úloh, problémový rozhovor)	11,6	16,9	10,8	6,7	9,2
Projektové vyučování	0,5	0,6	0,4	0,5	0,8
Práce s textem	33,2	39,8	31,8	26,2	40,3
Aktivizující metody	21,8	26,8	19,6	17,3	43,7
Názorně demonstrační metody (předvádění, projekce, experiment aj.)	13,5	13,8	11,2	13,2	52,9
Dovednostně praktické metody (pohybové, praktické, pracovní činnosti, laboratorní cvičení, praxe, grafické, výtvarné, hudební činnosti aj.)	17,9	13,5	18,7	13,5	63,9

Individuální přístup vzhledem k potřebám žáků byl ve formě diferenciací výuky zjištěn bezmála ve třetině středních škol – kromě konzervatoří, kde byl zastoupen v 59,3 %.

Ve velmi malém podílu škol (9,3 %), kromě konzervatoří (58 %), bylo zjištěno individuální zadávání úkolů a jejich vyhodnocování. V této oblasti mají střední školy značné rezervy.

To potvrzuje i zjištění z posledního mezinárodního šetření OECD zaměřeného na patnáctileté žáky PISA 2012 (*Programme for International Student Assessment*)¹⁷. Bylo v něm

17 Využito zjištění z: PISA 2012 Results: Ready to Learn: Students' Engagement, Drive and Self-Beliefs (Volume III), PISA, OECD Publishing, OECD (2013) <http://dx.doi.org/10.1787/9789264201170-en> PISA 2012 Results: What Makes Schools Successful? Resources, Practices and Practices (Volume IV), PISA, OECD Publishing, OECD (2013) <http://dx.doi.org/10.1787/9789264201156-en>